

Uppsökande socialt arbete

*– en gränsöverskridande arbetsmetod i socialt
arbete*

En studie om

Fältsekreterarnas arbete -och erfarenheter
i Lysekils kommun

” Uppsökande arbete är en kontaktskapande och resursförmedlande social verksamhet som riktas till grupper, vilka ofta är svåra att nå med andra medel och som behöver ges stöd på ett lättillgängligt sätt i miljöer och sammanhang, vilka uppsökaren själv inte organiserar eller kontrollerar” (Andersson 2010, s 68)

Vad säger lagen...

1 § Till socialnämndens uppgifter hör att

- göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,
- medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,
- informera om socialtjänsten i kommunen,
- genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,
- svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det. (SoL 3 kap 1§)

”Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och unga” (SoL 3 kap 3a §)

Vidare föreskrivs bland annat att - *”Socialnämnden skall i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp” (SoL 3 kap § 4).*

Vidare så regleras att – *”Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar” (SoL 3 § 7).*

Kort tillbakablick

Kommunfullmäktige i Lysekil fattade i mars 2011 beslut om att en särskild barn- och ungdomspolitisk satsning i kommunen skulle genomföras. Syftet var att *”förbättra förutsättningarna för barn och ungas uppväxtvillkor i Lysekil genom en verksamhet med bättre samordning, kvalitet och långsiktighet”*¹

Ett projekt genomfördes 2013 – utfördes av en extern utredare

Resultat – Bland annat ett identifierat behov av att inrätta en förebyggande enhet

Förebyggande enheten i Lysekil Kommun startades Hösten 2015 -Familjens hus & Fältverksamhet

Kontakt togs med barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön (BUV) på Högskolan Väst.

Beslut tog att föreliggande samverkansforskning skulle fokusera på fältverksamheten genom ett två årigt samverkansprojekt.

Samverkansforskningen startade reellt januari 2016 och avslutades årsskiftet 2017/2018.

Syfte

Övergripande syftet med denna studie är att söka identifiera vidare - och fördjupad förståelse kring fältsekreterarnas möjligheter och begränsningar i det praktiska uppsökande - och förebyggande sociala arbetet med ungdomar.

Det fanns ett intresse att söka förståelse för hur fältet, fältsekreterarnas arbetsplats konstrueras och konstitueras (organiseras).

Vidare önskades kunskap om det relationistiska processperspektivet, från kontakttagande till möjligt socialt förändringsarbete.

Ett särskilt intresse i denna studie har varit att försöka fånga "görandet"
- hur görs uppsökande socialt arbete riktat mot ungdomar?

Studiens frågeställningar

- Vilka möjligheter och begränsningar upplever fältsekreterare i relation till kontaktskapande och de vidare relationsprocess(er) med målgruppen?
- Vilka interaktionella anpassnings – tillvägagångssätt och kapaciteter beskrivs som betydelsefulla i det direkta mötet med målgruppen?
- Vilka faktorer beskrivs påverka (situationella) handlingsutrymmet i mötet med målgruppen?
- Hur uppfattar fältsekreterarna ungdomarnas agens både när det gäller att söka kontakt och för den fortsatta relationen?
- Vilka etiska - och moraliska överväganden beskrivs kopplat till det professionella uppdraget att arbeta med social förändring – och påverkan?

Metod

Forskarstyrd dagbok₁ - samverkanstyrd

Dagboksintervjuer

Dagboksanteckningar – övergripande tema

- *Målgruppen och platsen*
- *Relationen - uppsökande arbete som process*
- *Handlingsutrymme/handlingskompetens*
- *Relation kopplat till social förändring/påverkan och process(er)*

Exempel på frågeställningar kopplat till dagboksskrivande

- Hur skulle du beskriva ditt närmande till dagens individ(er) och grupp(er)?
– var du aktiv/passiv? – hur gjorde du?– Beskriv gärna din strategi och vilka hinder och möjligheter du upplevde i förhållande till situation/plats och person(erna) - Berätta om dina tankar reflektioner...
- Hur tror du att målgrupp(individ/grupp) skulle beskriva ditt närmande/kontakttagande/skapande? Berätta om dina tankar reflektioner...
- Hur skulle du beskriva ditt handlingsutrymme idag?– Vad har försvårat/begränsat ditt handlingsutrymme? och/eller vad har möjliggjort handlingsutrymmet? – Berätta om dina tankar reflektioner...

Dagboksintervju – övergripande tema.

- *Från kontaktskaparprocessen till etablerad kontakt(er)*
- *Professionell kompetens; att se - förstå - och handla - förändring/påverkan*
- *Den professionella reflektionen*
- *Etiska & moraliska överväganden*
- *Det situationella handlingsutrymmet – möjligheter och svårigheter*

Tack för oss

Paulina Van De Haar – Fältsekreterare (Lysekils kommun)
Paulina.VanDeHaar@lysekil.se

Ann Liss - Universitetsadjunkt i socialt arbete med inriktning mot socialpedagogik (Högskolan Väst)
ann.liss@hv.se